

gálatot teljesítő *csapatbiztosok* (pl. csapatműhelyparancsnokok, szertár-
műhelyrészlegparancsnokok, stb.) számára elegendő a hadsereg kere-
tén belül nyerhető elméleti és gyakorlati tudás, de már a hadseregnél
elméleti műszaki oktatást, felsőbb műszaki vezetést (pl. a Haditech-
nikai Intézetnél), végül a helyi műszaki vezetést (pl. gépkocsi szertár-
nál) végző tisztek képzését a honvédség műszaki oktatási színvonala
fölé kell emelni. Ez önként következik abból, hogy e feladatokra jelen-
leg is mérnöki oklevéllel rendelkező hadiműszaki törzskari, illetve
mérnökari tiszteket kell elvileg beállítani.

A szakosítás érdekében azonban az eddigi előírásokkal szemben a
hadiműszaki törzskari, illetve mérnökari tisztek kiképzését gyakorlati
specializálással kellene kiegészíteni oly módon, hogy ezek a tisztek a
diploma elnyerése után legalább félévig a *későbbi alkalmazásuknak*
megfelelő specializáló gyakorlati kiképzésben részesüljenek a budapesti
szertárak iskolaműhelyeinek valamelyikénél. Amennyiben e tisztek
szakalkalmazása az idők folyamán változna, új beosztásuknak meg-
felelő újabb, legalább féléves specializáló gyakorlati kiképzésen kellene
résztvenniök. A kiképzés fázisait illető olasz javaslat tehát minden
további nélkül végrehajtható, de csak a legénységi, tiszthelyettesi és
alacsonyabb műszaki teljesítményt követelő beosztással bíró *csapat-*
tiszti állományban lévő személyeket illetően.

A honvédségi műszaki szolgálat égető hiányaira való tekintettel
kívánatos volna, ha ez a tárgykör érdeklődésre és gyakorlati vissz-
hangra találna a haladni akaró demokratikus honvédségben. Ez annál
is inkább lehetséges, mért a kivitelezés anyagi áldozatot nem követel.

Liszka György

Harcokcsik és tűzfészek leküzdése közvetlen irányzással. Irányzásban való kiképzés

Sztrelybiczy I. és Chachalev V-nek a „Vojennij Vjesztnik“ 1946. évi 22.
számában „A páncélelhárító tüzérség legénységének irányzásban való kikép-
zése“ című cikk.

Kivételesen nemcsak a lényegét ismertetjük, hanem összevontan
részleteket is, mert a cikk irányt mutat és jó tanácsokat ad az okta-
tóknak, hogyan érzék el a legkevesebb elmélet mellett, gyakorlati
úton, a kitűzött célt.

A cikk nem foglalkozik az alapkiképzéssel stb., hanem 13 nap-
foglalkozásban felépíti, *hogyan neveljük az ujoncokból oly harco-*
sokat, akik az ellenséges harcokcsikat lövéssel leküzdik.

Lássuk az elveket, melyek nélkül az oktatók egyszer sem boldo-
gulhatnak. Első a *kiképzési cél*: a lövegkezelők — közvetlen irány-
zással — mesterei legyenek az ellenséges harcokcsik és tűzfészek
leküzdésének. *Módszer*: súly a lökiképzésen. Minden foglalkozást
következetesen tartsunk meg és ügyeljünk minden egyes emberünk

előmenetelére. A tárgy minden kérdését szemléltetéssel, gyakorlatiasan oktassuk. Az egyes fogásokat kísérjük rövid magyarázatokkal. Súlykolással kell elérnünk, hogy az ujoncok az egyes ténykedéseket teljesen önműködőleg hajtsák végre. Minden foglalkozáshoz tervszerűen kell felkészülni, minden kiképzési segédletet, kislőteret, céljátékot, lőszer, stb. gondosan elő kell készítenünk. Minden foglalkozás után rövid megbeszélést kell tartanunk és osztályoznunk kell a löveg kiszolgálási munkáinak részleteit. Minden következő foglalkozás kezdetén meg kell győződünk arról, hogy emebereink az előző foglalkozás anyagával tisztában vannak-e.

A kiképzés anyaga:

Első tárgy: a harckocsi általános leírása és az ellenük szükséges harceszközök (egy foglalkozás).

Korszerű külföldi harckocsik és harctechnikai adataik ismertetése faliképek, modellek és táblázatok segítségével. Harckocsitípusok felismeréseinek súlykolása különböző látószögek mellett. Könnyen sebezhető helyek és ezek ellen alkalmazandó tűzeszközök. *Tűzelés:* 150—100 méterig, igen kedvező körülmények között 500—400 méter között.

Második tárgy: a páncéltörő lövegek lövedékeinek páncéltűtőereje (egy foglalkozás).

Oktató lövedékek, képek, táblázatok segítségével a lövedékek átütőerejének jellemzése. Ballisztika. a legkedvezőbb lőtávolságok. Egyes lövés fogalma. Az egyes lövegek hatóképessége a harckocsikkal szemben. A páncéltörőképesség, függősége a találati szögtől.

Uralják a tárgyat az ujoncok, ha pontosan tudják, hogy valamely lövegből, mily lövedékkal, mily távolságra és mely körülmények között lehetséges valamely harckocsi típust megsemmisíteni.

Harmadik tárgy: Irányzás a löveggel és tűzelés.

1. foglalkozás: mozdulatlan harckocsikra merőleges irányzás. Előkészített kisebbített lőtéren (harckocsi céltáblák, löveg és célellenőrzőberendezés) az oktató bemutatja és elmagyarázza a mozgó harckocsi különféle képét (arcvonalban közeledő és oldalnézetű, álcázás nélkül), fordulati szögét, sebességét a mozgás módját és fordulatoknál való mozgás gyorsaságát. E bemutatás után harckocsialakokat kell a kislőtéren elhelyezni különféle szög alatt és fehér zsinorral ki kell jelölni a lőirányt. A haladási iránynak megfelelő kép megváltozásának felismerése és a mozgás módjának a megállapítása gyakorlandó. Az oktató az egyenesen felénk közeledő harckocsira beirányozza a löveget (szálkereszt helyzete és az oldal és magassági irányzógép kezelése egyszerre). Minden ujonc belenéz a lövegtávcsőbe és egymásután ismétli a feladatot. Oktató figyeli a ténykedéseket, ellenőrzi az irányzást és helyesbíti a hibákat. Később vezényszóra hajtják végre az irányzást súlykolásszerűen. Ugyanúgy irányoznak az ellenséges harckocsira való lövésnél is, azzal a különbséggel, hogy az irányzékot a távolság szerint változtatni kell.

2. *foglalkozás:* vízszintes irányzás mozdulatlan harckocsikra kislőtéren.

Bemutató irányzás 15, 30, 45, és 90 fokos haladási irány esetén. A célzás besulykolása és a feladatok nehezebbé tétele.

3. *foglalkozás:* a harckocsi megirányozása különböző haladási szög esetében.

Terepen. Irányzás és tűzmegnyitás sulykolása vezényszóra (harckocsi céltábla, traktor, stb. felállítása) 4—500 m távolságra 0—15 fokig terjedő haladási szöggel, majd 800 m-re 30—45 fokig és végül 1000 m-re 90 fokig terjedő haladási szög alatt.

4. *foglalkozás:* *arcban* (a löveg felé vagy felől) támadó harckocsikra való merőleges irányzás.

Távolság megváltoztatása közeledő, távolodó célok esetén. Rőpályán belül a cél helyzetének megváltozása. A látómező szátkeresztje essen egybe a harckocsi közepével, a vízszintes szátkereszt a harckocsi tengelymagasság alatti részét messe. Mozgó célnál az irányzék szátkeresztje mindig a célon maradjon (az irányzó mindkét kezét állandóan a fogantyúkat kezelje). A lövés pillanatában az irányzó szeme a látcsőtől 10—15 cm-rel legyen hátrább, különben megsérül. Az irányzás és lövés gyorsabb ütemben is gyakorlandó.

5. *foglalkozás:* pontos és folytonos irányzás mozgó harckocsiknál és a lövés helyesbítése.

Terepen néhány tűzfeladat sulykolása vezényszóra. Helyzetkültségek alapján a célpontáthelyezés lényegének megértése, az eltérés helyesbítésének kiszámítása.

Ha az ujoncok 20—25 km/óra sebességgel haladó harckocsira idejekorán tudnak tüzelni és az irányzékot a lövés irányának eltérése után azonnal be tudják állítani, akkor meg lehetünk elégedve.

6. *foglalkozás:* a löveg irányába valóságos sebességgel haladó harckocsikra tűzvezetés gyakorlása valóságos távolságokon.

Irányzás és lövés sulykolása terepen, kijelölt tüzelőállásból, a harckocsi kiindulópontjának, mozgási irányának és tájékozó pontok (600, 800, 1000 és 1200 m-re) megjelölésével. Vezényszó a tűzmegnyításhoz, célpontáthelyezéshez, majd az irányzék állításhoz és végül a tüzelés helyesbítésére. A feladat nehezíthető a harckocsi célalak sebességének növelésével.

7. *foglalkozás:* a löveg beirányítása oldalirányban mozgó harckocsiknál. Kislőtéren a beirányzás gyakorlása. Különböző távolságokon célpontáthelyezés és az előretartás (1, legfeljebb 2 harckocsi-hossz) megértése. A lövés bemutatása különféle előretartással. Irányzás technikája előretartással. Az irányzó a szátkeresztet a gép mozgásával párhuzamosan, az előretartás mértékének megfelelő távolságban, folytatólagosan vezesse a lövés pillanatáig. A lövéssel ne késlekedjünk. Az előretartás mértékét a lövegvezető adja meg. Ha az előretartás nem sikerült, ne tüzeljünk tovább, hanem újból állapítsuk

meg az előretartás mértékét. Megértés után az irányzás sulykolása a löveg tengelyére merőleges irányban mozgó harcocsira.

8. *foglalkozás*: irányzás nyíltan mozgó harcocsira.

A kezelőkkel először gyakoroljuk az irányzást előretartással és a célpont magassági áthelyezésével. Később helyesbítéseket hajtassunk végre úgy magassági, mint oldalirányban. A kezelők együttműködését sulykodjuk az irányzással.

9. *foglalkozás*: tűzvezetés álcázás nélkül oldalirányban haladó harcocsira.

Sulykolás az előretartással történő irányzásban különböző távolságokra. A lövés leadása pillanatának meghatározása. Összhang az irányzásban és a löveg elsütésében. Helyesbítések végrehajtása különböző távolságokon. (A harcocsi alakokat 100—100 m-el egymás mögött állítsuk fel.)

10. *foglalkozás*: tűzvezetés mozgásban lévő álcázatlan harcocsikra a lapos röppályán túlterjedő távolságok esetében.

A harcocsi alakokat 800, 1000 és 1500 m távolságra állíttassuk fel és így gyakoroltassuk az irányzást és tüzelést mozgó harcocsikra. Fontos, hogy az ujoncok gyorsan és pontosan tudják az irányzékot a célpontra (előretartás) beállítani, idejében a lövést leadni, a löveget a helyesbítési érték megállapítása után beállítani és a becsapódás szerinti javítással újból gyorsan tüzelni.

11. *foglalkozás*: tűzvezetés harcocsi csoportra.

Három harcocsi célalakot állítunk be 1000—2000 m között. A lövegek előkészítő tüzelőállást foglalnak el. „Harcocsik“ figyelmeztetőre a jelzők a célokat mozgásba hozzák. A kezelők irányoznak, ha munkájuk jó, az oktató „a harcocsi megsemmisült“ közlésére áthelyezik a tüzet egy másik harcocsira. A feladatok a mozgási irány és sebesség megváltoztatásával nehezíthetők.

Ha a löveg kezelői le tudják küzdeni mindhárom harcocsit, mielőtt azok közül valamelyik a löveget elérné, akkor a kiképzés eredménye kielégítő.

Kerekes Béla

Az Egyesült Államok katonaegészségügyi szolgálata a világháborúban

Fischbein: „Orvosok a háborúban“ („Doctors at War“ New-York, 1945.) címmel 400 oldalas könyv foglalja össze az Egyesült Államok háborús egészségügyének adatait, eredményeit és tanulságait.

Az Egyesült Államokban nem volt tartalékos katonaeorvosi kar. Ezért a háború kitörésekor a behívott neves polgári orvosok jelentőségüknek megfelelő katonai rangot kaptak.